

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ได้มีหนังสือ ที่ พน ๐๕๐๔/๗๘๗ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้มีเงินกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้เป็นเงินหมุนเวียน เงินช่วยเหลือ หรือเงินอุดหนุนสำหรับการลงทุน และดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน สถาบันการศึกษา หรือองค์กรเอกชนตามรายละเอียดในมาตรา ๒๕ แต่ในขณะเดียวกัน มิได้มีคำจำกัดความคำว่า “ส่วนราชการ” “รัฐวิสาหกิจ” “เอกชน” “สถาบันการศึกษา” และ “องค์กรเอกชน” ไว้ ดังนั้น เพื่อให้การใช้เงินกองทุนตรงตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน จึงขอหารือในประเด็นต่อไปนี้

๑. คำต่อไปนี้มีความหมายและลักษณะครอบคลุมเพียงใด

๑.๑ ส่วนราชการ

๑.๒ รัฐวิสาหกิจ

๑.๓ เอกชน

๑.๔ สถาบันการศึกษา

๑.๕ องค์กรเอกชน

๒. เนื่องจากมีกฎหมายหลายฉบับให้คำจำกัดความของคำว่า รัฐวิสาหกิจ ไว้โดยเฉพาะและแตกต่างกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบังคับตามเจตนารมณ์ของตัวกฎหมายเหล่านั้น จึงไม่สามารถยึดถือคำจำกัดความตามกฎหมายใดมาอ้างอิงประกอบได้ และหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายจัดตั้งเดิมเช่น องค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติองค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ ต่อมาได้มีการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือหน่วยงานที่จัดทะเบียนก่อตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบริษัทจำกัด หรือ บริษัทมหาชนจำกัด เช่น บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ฯลฯ บริษัทดังกล่าว แม้ว่าจะได้มีการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด แล้ว หากรัฐยังถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ ๕๐ บริษัทเหล่านั้น จะยังคงถือเป็นรัฐวิสาหกิจ และคงสิทธิการรับการ

สนับสนุนตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่อีกหรือไม่

๓. ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งก่อตั้งโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๕ หรือ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ซึ่งก่อตั้งโดยพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ จะถือว่าเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

๔. เนื่องจากเงินกองทุนจะต้องใช้เฉพาะกับหน่วยงานดังกล่าวในข้อ ๑ แต่ยังไม่มีความจำกัดความที่ชัดเจนระบุไว้ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน จึงขอเสนอรายชื่อหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอการวินิจฉัยกำหนดประเภทการสนับสนุนตามอนุมาตราต่าง ๆ ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังต่อไปนี้

(๑) การกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘

(๒) การเคหะแห่งชาติ ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗

(๓) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒

(๔) การสื่อสารแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๙

(๕) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙

(๖) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖

(๗) ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๕

(๘) ธนาคารออมสิน ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๔๘๙

(๙) บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๒

(๑๐) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒

(๑๑) สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติพัฒนาระบบมาตรวิทยาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐

(๑๒) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๒๒

(๑๓) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

(๑๔) ครุสภา ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ ครุ พ.ศ. ๒๔๘๘

(๑๕) แพทยสภา ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕

(๑๖) เนติบัณฑิตยสภา ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ.

๒๕๐๗

(๑๗) สภาวิศวกร ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๒

(๑๘) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ. ๒๕๔๑

(๑๙) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พ.ศ. ๒๕๓๓

(๒๐) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒๑) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๒๒) สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๓

(๒๓) องค์การพิพิธภัณฑทิวาศาสตร์แห่งชาติ ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การพิพิธภัณฑทิวาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๘

(๒๔) องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐

(๒๕) สถาบันการบินพลเรือน ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันการบินพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒๖) สถาบันยานยนต์ ซึ่งก่อตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีโดยความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน

(๒๗) สภากาชาดไทย ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยสภากาชาดสยาม พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

(๒๘) สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ดำเนินการโดยมูลนิธิจุฬาภรณ์

(๒๙) โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช จัดสร้างโดยมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช

(๓๐) บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) แปรสภาพตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกระทรวงการคลังถือหุ้นใหญ่

(๓๑) บริษัท ทศท จำกัด (มหาชน) แปรสภาพตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกระทรวงการคลังถือหุ้นใหญ่

(๓๒) บริษัท ปตท จำกัด (มหาชน) แปรสภาพตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกระทรวงการคลังถือหุ้นใหญ่

(๓๓) บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จัดตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยกระทรวงการคลังถือหุ้นใหญ่

(๓๔) บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกระทรวงการคลังถือหุ้นใหญ่

(๓๕) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) แปรสภาพตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกระทรวงการคลังถือหุ้นใหญ่

(๓๖) ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ซึ่งรัฐเข้าควบคุมกิจการโดยการถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ ๕๐

๕. สมาคม มูลนิธิ และหน่วยงานของรัฐ จะมีสิทธิในการขอรับการสนับสนุนสำหรับการลงทุนและดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือไม่ ประการใด ด้วยเหตุผลใด

๖. วัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายของมาตรา ๒๕ (๑) กับ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไรหรือไม่ เช่น มาตรา ๒๕ (๑) ได้กำหนดให้เป็นเงินหมุนเวียน เงินช่วยเหลือ หรือเงินอุดหนุนสำหรับการลงทุน และดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ แต่ในขณะที่มาตรา ๒๕ (๓) ไม่มีข้อความดังกล่าวเป็นต้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวโดยมี ผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ) ผู้แทนกระทรวงพลังงาน (สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ) ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานปลัดทบวง) และผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็น ที่ หนึ่ง คำว่า “ส่วนราชการ” “รัฐวิสาหกิจ” “เอกชน” “สถาบันการศึกษา” และ “องค์กรเอกชน” ตามมาตรา ๒๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการ

^๑ มาตรา ๒๕ เงินกองทุนให้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเงินหมุนเวียน เงินช่วยเหลือ หรือเงินอุดหนุนสำหรับการลงทุน และดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒) เป็นเงินหมุนเวียน เงินช่วยเหลือ หรือเงินอุดหนุนแก่เอกชนสำหรับการลงทุนและดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือเพื่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(๓) เป็นเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษาหรือองค์กรเอกชนในเรื่องดังต่อไปนี้

อนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีความหมายครอบคลุมเพียงใด นั้น เห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้กำหนดนิยามความหมายของถ้อยคำดังกล่าวไว้ การพิจารณาขอบเขตความหมายของถ้อยคำ จึงต้องพิจารณาตามความหมายทั่วไปหรือโดยอาศัยบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง^๒ ประกอบกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมุ่งหมายให้มีการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานอย่างจริงจัง เมื่อมาตรา ๒๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้จัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานขึ้นในกระทรวงการคลังเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายช่วยเหลือหรืออุดหนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน โดยให้กระทรวงการคลังเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุน รวมทั้งดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

(ก) โครงการทางด้านการอนุรักษ์พลังงานหรือโครงการที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(ข) การค้นคว้า วิจัย การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา การส่งเสริมและการอนุรักษ์พลังงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมจากการอนุรักษ์พลังงานและเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนพลังงาน

(ค) โครงการสาธิต หรือโครงการริเริ่มที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานหรือการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(ง) การศึกษา การฝึกอบรม และการประชุมเกี่ยวกับพลังงาน

(จ) การโฆษณา การเผยแพร่ข้อมูล และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนา การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(๔) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

^๒ บันทึก เรื่อง ความหมายของ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (กรณีพนักงานของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๔๙๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๔๒๔/๒๕๓๖)

^๓ มาตรา ๒๔ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน” ในกระทรวงการคลัง เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายช่วยเหลือหรืออุดหนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน โดยประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่โอนจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(๒) เงินที่ส่งตามมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗

(๓) เงินค่าธรรมเนียมพิเศษที่จัดเก็บตามมาตรา ๔๒

(๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราว ๆ

(๕) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(๖) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้

ให้กระทรวงการคลังเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุนและดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

นี้ และในการพิจารณาของกระทรวงการคลังโดยทั่วไปถือความหมายคำว่า “ส่วนราชการ” และ “รัฐวิสาหกิจ” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ความหมายของคำดังกล่าวจึงอาจพิจารณาได้จากพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ในฐานะเป็นกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง แต่โดยที่ขอบเขตความหมายของถ้อยคำตามกฎหมายได้ ย่อมเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมายนั้น ฉะนั้น การนำความหมายของถ้อยคำ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณมาใช้ จึงต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานด้วย เพื่อให้การใช้เงินกองทุนนี้ตรงตาม เจตนารมณ์แห่งกฎหมาย

โดยที่วัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณนั้นไม่มุ่ง หมายที่จะบังคับใช้แก่การดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณของราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งมีกฎหมาย บังคับไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ในขณะที่เจตนารมณ์แห่งกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์ พลังงานนั้นมุ่งหมายที่จะให้การส่งเสริม ช่วยเหลือ หรืออุดหนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการ อนุรักษ์พลังงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ความหมายของคำว่า “ส่วนราชการ” ตามกฎหมายว่า ด้วยวิธีการงบประมาณในส่วนที่ไม่รวมถึงหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นจึงไม่อาจนำมาใช้บังคับได้ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วย การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน คำว่า “ส่วนราชการ” ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการ ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีความหมายกว้างกว่าขอบเขตความหมายตาม กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ โดยรวมถึงหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของราชการแผ่นดินตามมาตรา ๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติ

๔ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

๑ล๑

๑ล๑

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า สำนักงานหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ แต่ไม่รวมตลอดถึงรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ บริหารราชการส่วนท้องถิ่น

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

- (ก) องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ
- (ข) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
- (ค) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
- (ง) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ค) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
- (จ) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ง) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) และ/หรือ (ค) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

๑ล๑

๑ล๑

๔ มาตรา ๔ ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

- (๑) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นว่า คำว่า “ส่วนราชการ” ตาม มาตรา ๒๕ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า สำนักงาน หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ แต่ ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจ ส่วนคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” นั้น หมายถึงองค์การของรัฐบาล หรือองค์การของ รัฐที่แยกออกมาเป็นอิสระทั้งในแง่บุคลากร ทรัพย์สิน และการดำเนินงาน มีวิธีการดำเนินงานใน เชิงธุรกิจ มีเป้าหมายในกิจการมุ่งเน้นไปในทางการค้าและอุตสาหกรรมหรือธุรกิจอื่น ซึ่งอาจ พิจารณาตามลักษณะของรัฐวิสาหกิจที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณได้ในฐานะ กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง

สำหรับคำว่า “สถาบันการศึกษา” นั้น มีความหมายตามความหมายทั่วไป คือ สถาบันที่ให้การศึกษามีการสอนและการเรียนตามระบบของการศึกษาอย่างแท้จริง เช่น มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือโรงเรียน และเมื่อมาตรา ๒๕^๖ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริม การอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ นี้ มิได้จำกัดเฉพาะสถาบันการศึกษาของรัฐ คำว่า “สถาบันการศึกษา” ในมาตรานี้ จึงครอบคลุมไม่ว่าสถาบันศึกษานั้นจะเป็นของรัฐ หรือของ เอกชนก็ตาม

คำว่า “องค์กรเอกชน” นั้น เป็นถ้อยคำที่ปรากฏในกฎหมายหลายฉบับ รวมทั้งใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย^๗ โดยมีได้กำหนดความหมายไว้ให้ชัดเจน แต่เป็นที่เข้าใจ โดยทั่วไปว่า เป็นองค์กรภาคเอกชนที่เกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลจัดตั้งเป็นองค์กรเพื่อดำเนิน กิจการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม และการพัฒนาสังคมในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และอื่น ๆ โดยมีได้มีวัตถุประสงค์ ในทางแสวงหาประโยชน์หรือเพื่อมุ่งหากำไร เมื่อกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน มิได้กำหนดความหมายคำดังกล่าวไว้ จึงต้องพิจารณาตามความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไป และ เนื่องจากมาตรา ๒๖^๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติลักษณะขององค์กรเอกชนที่จะมีสิทธิ ขอรับการช่วยเหลือหรืออุดหนุนจากกองทุนตามมาตรา ๒๕ (๓) ไว้ชัดเจนว่า ต้องมีฐานะเป็นนิติ บุคคลตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอนุรักษ์ พลังงานหรือการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน และมีได้มี

(๒) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

(๓) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗ มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชน หรือหมู่คณะอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ มาตรา ๒๖ องค์กรเอกชนที่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๕ (๓) ต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการ อนุรักษ์พลังงานหรือการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน และมีได้มีวัตถุประสงค์ ในทางการเมืองหรือมุ่งหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว

วัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือมุ่งหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว องค์กรเอกชนที่จะขอรับการช่วยเหลือหรืออุดหนุนตามมาตรา ๒๕ จึงหมายถึงองค์กรเอกชนที่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖

ส่วนคำว่า “เอกชน” นั้น เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์การใช้เงินกองทุนตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว เห็นว่า เอกชนที่จะมีสิทธิขอรับเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนจากกองทุนตามมาตรา ๒๕ (๒) นั้น หมายถึงบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลเอกชนที่มีใช้ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นเจ้าของโรงงานควบคุม^๙ หรืออาคารควบคุม^{๑๐} ประเภทที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาที่มีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีการอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเป็นเจ้าของโรงงานหรืออาคารที่ไม่มีหน้าที่ต้องจัดให้มีการอนุรักษ์พลังงาน แต่ประสงค์ที่จะจัดให้มีเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือระบบควบคุมการทำงานของตนเองตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง^{๑๑} หรือที่เป็นผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงหรือวัสดุเพื่อใช้ในการอนุรักษ์พลังงานตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง^{๑๒}

^๙ มาตรา ๘ การกำหนดโรงงานประเภทใด ขนาด ปริมาณการใช้พลังงาน หรือวิธีการใช้พลังงานอย่างไรให้เป็นโรงงานควบคุม ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๐} มาตรา ๑๘ การกำหนดอาคารประเภทใด ขนาด ปริมาณการใช้พลังงาน และวิธีการใช้พลังงานอย่างไรให้เป็นอาคารควบคุมให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ให้นำมาตรา ๘ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๑๑} มาตรา ๔๐ โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมที่จะต้องจัดให้มีการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งมีเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุที่จำเป็นเพื่อการนั้น ๆ หรือผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงหรือวัสดุเพื่อใช้ในการอนุรักษ์พลังงาน มีสิทธิขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือได้ดังต่อไปนี้

(๑) ขอรับยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ขอรับเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนจากกองทุนตามมาตรา ๒๕

เจ้าของโรงงานหรืออาคาร ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจที่ไม่มีหน้าที่ต้องจัดให้มีการอนุรักษ์พลังงานตามวรรคหนึ่ง แต่ประสงค์ที่จะจัดให้มีเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้หรือระบบควบคุมการทำงานของตนเองเพื่อทำการอนุรักษ์พลังงานให้มีสิทธิขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือตามวรรคหนึ่งได้

^{๑๒} มาตรา ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์พลังงานในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์และส่งเสริมการใช้วัสดุเพื่ออนุรักษ์พลังงาน ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ มีอำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ตามประเภท ขนาด ปริมาณการใช้พลังงาน อัตราการสิ้นเปลืองพลังงาน และประสิทธิภาพการใช้พลังงานอย่างไร เป็นเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง

(๒) กำหนดวัสดุตามประเภท คุณภาพและมาตรฐานอย่างไร เป็นวัสดุเพื่อใช้ในการอนุรักษ์พลังงาน

ประเด็นที่สอง รัฐวิสาหกิจที่แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือหน่วยงานซึ่งจดทะเบียนก่อตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ หากรัฐยังถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ ๕๐ บริษัทมหาชนจำกัดเหล่านั้น จะยังคงถือเป็นรัฐวิสาหกิจ และคงมีสิทธิขอรับการสนับสนุนตามมาตรา ๒๕^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่หรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเครื่องมือของรัฐเมื่อมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนสถานะของรัฐวิสาหกิจจากรูปแบบเดิมที่เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของรัฐตามที่กฎหมายจัดตั้งขึ้นให้เป็นรูปแบบบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด โดยปรากฏชัดในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าว^{๑๔} และตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ^{๑๕} ว่า บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดนั้นยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหนึ่ง ดังนั้น เมื่อบริษัทมหาชนจำกัดตามประเด็นปัญหาถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ ๕๐ บริษัทดังกล่าวจึงเป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ^{๑๖} และอยู่ในความหมายของคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่จนกว่าจะสิ้นสภาพการเป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณตามมาตรา ๒๖^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ บริษัทฯ จึงยังคงมีสิทธิขอรับการสนับสนุนตามมาตรา ๒๕ ได้ในฐานะรัฐวิสาหกิจ

ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงหรือวัสดุเพื่อใช้ในการอนุรักษ์พลังงานตามวรรคหนึ่งมีสิทธิขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือตามมาตรา ๔๐ ได้

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๔} หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายที่จะเป็นเครื่องมือของรัฐเมื่อมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนสถานะของรัฐวิสาหกิจจากรูปแบบเดิมที่เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของรัฐตามที่กฎหมายจัดตั้งขึ้นให้เป็นรูปแบบบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด แต่ยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหนึ่งโดยมีการเปลี่ยนทุนจากรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นทุนของบริษัทที่รัฐถือหุ้นทั้งหมด และยังคงให้อำนาจหน้าที่เช่นเดิม รวมทั้งให้พนักงานมีฐานะเป็นเช่นเดียวกับที่เคยเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจเดิม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานและเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่จะแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นองค์กรธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบให้กระทำโดยสะดวก เมื่อได้มีการเตรียมการในรายละเอียดเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเรียบร้อยแล้ว โดยการกระจายหุ้นที่รัฐถือไว้ให้แก่ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนและการบริหารจัดการในกิจการที่รัฐวิสาหกิจเดิมดำเนินการอยู่ต่อไปในอนาคต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^{๑๕} คำวินิจฉัยที่ ๕๐/๒๕๔๒ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เรื่องประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

^{๑๖} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๗} มาตรา ๒๖ ในกรณีที่กฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของบริษัทหรือกฎหมายอื่นมีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐวิสาหกิจดำเนินการใด ๆ ต่อบุคคล ทรัพย์สิน หรือสิทธิของบุคคล หรือมีบทบัญญัติให้การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจนั้นได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการใด หรือได้รับยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด หรือมีบทบัญญัติให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจนั้นเป็นกรณีเฉพาะ หรือ

สำหรับหน่วยงานซึ่งจดทะเบียนก่อตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เห็นว่า แม้ว่าองค์กรธุรกิจที่รัฐจัดตั้งเช่นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดนั้นจะมีสภาพและฐานะอย่างเดียวกับเอกชน ส่วนการที่ถือว่ามีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจหรือไม่เป็นเรื่องภายในของรัฐที่จะกำหนดเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลในฐานะผู้ถือหุ้นก็ตาม^{๑๔} แต่การจะถือว่าบริษัทฯ นั้นอยู่ในความหมายของคำว่า “เอกชน” ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานด้วยหรือไม่ นั้น เป็นประเด็นที่จำเป็นต้องพิจารณาเจตนารมณ์และบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

เมื่อเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มุ่งให้การส่งเสริมและช่วยเหลือแก่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้แยกลักษณะการให้การส่งเสริมและช่วยเหลือสำหรับกรณีรัฐวิสาหกิจและกรณีเอกชนไว้ชัดเจน จึงเห็นว่า คำว่า “เอกชน” ตามพระราชบัญญัตินี้มิได้มุ่งหมายถึงเอกชนที่มีลักษณะของการเป็นรัฐวิสาหกิจซึ่งมีบทบัญญัติบังคับไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ดังนั้น เมื่อบริษัทมหาชนจำกัดที่เป็นประเด็นปัญหา รัฐยังถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ ๕๐ จึงเป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และอยู่ในขอบเขตความหมายคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามที่ได้วินิจฉัยแล้วในประเด็นที่หนึ่ง บริษัทดังกล่าวจึงไม่อยู่ในความหมายคำว่า “เอกชน” ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และมีสิทธิขอรับการสนับสนุนตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ในฐานะที่เป็นรัฐวิสาหกิจ มิใช่ในฐานะของเอกชน

ประเด็นที่สาม ธนาकारแห่งประเทศไทย ซึ่งก่อตั้งโดยพระราชบัญญัติธนาकारแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือ ธนาकारเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ซึ่งก่อตั้งโดยพระราชบัญญัติธนาकारเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ จะถือว่าเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

มีบทบัญญัติคุ้มครองกิจการ พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าบทบัญญัตินั้นมีผลใช้บังคับต่อไป โดยบริษัทมีฐานะอย่างเดียวกับรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายดังกล่าว แต่อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ที่ว่านั้นอาจจำกัดหรืองดได้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและอาจกำหนดในพระราชกฤษฎีกาให้อำนาจนั้นเป็นของคณะกรรมการคณะหนึ่งคณะใดตามที่กำหนด หรือจะให้แต่งตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ และให้นำมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการดังกล่าวด้วย โดยอนุโลม

ฯลฯ

ฯลฯ

อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ตามวรรคหนึ่งให้สิ้นสุดเมื่อบริษัทนั้นสิ้นสภาพการเป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

^{๑๔} บันทึก เรื่อง ฐานะของบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ในการเข้าร่วมทุนสำรวจและผลิตปิโตรเลียมกับกรมการพลังงานทหาร กระทรวงกลาโหม ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๑ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๒๓๒ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๙๖/๒๕๓๖)

หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ตามนัยความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑ และคณะที่ ๑๐)^{๑๙} ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงอยู่ในขอบเขตความหมายคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามที่ได้วินิจฉัยในประเด็นแรกแล้ว

ส่วนธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) นั้น เมื่อมาตรา ๕^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ กำหนดให้ ธสน. เป็นนิติบุคคล และมาตรา ๗^{๒๑} กำหนดให้มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออก การนำเข้า และการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีทุนประเดิมจากเงินผลกำไรรวมทั้งดอกผลตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารเงินผลกำไรที่ได้จากธนาคารพาณิชย์ และเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจ่ายสมทบตามมาตรา ๙^{๒๒} ธสน. จึงมีทุนมาจากรัฐและมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ จึงเห็นว่า ธสน. เป็นองค์การของรัฐบาลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๙๗^{๒๓} คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสรีที่ ๔๘๗/๒๕๓๑^{๒๔} และเป็นหน่วยงานธุรกิจที่

^{๑๙} บันทึก เรื่อง สถานภาพของธนาคารแห่งประเทศไทยและกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ นร ๐๖๐๑/๔๒๐ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสรีที่ ๒๗๓/๒๕๔๓)

^{๒๐} มาตรา ๕ ให้จัดตั้งธนาคารขึ้นเรียกว่า “ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “ธสน.” และให้เป็นนิติบุคคล

^{๒๑} มาตรา ๗ ให้ธนาคารมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุน การส่งออก การนำเข้า และการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาประเทศโดยการให้ สินเชื่อ คำประกัน รับประกันความเสี่ยง หรือให้บริการที่จำเป็นอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

^{๒๒} มาตรา ๙ ให้กำหนดทุนประเดิมของธนาคารเป็นจำนวนสองพันห้าร้อยล้านบาท ประกอบด้วย

(๑) เงินผลกำไรรวมทั้งดอกผลตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารเงินผลกำไรที่ได้จากธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อส่งเสริมกิจการที่ก่อให้เกิด รายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๒๙

(๒) เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจ่ายสมทบจนครบจำนวนทุนประเดมนั้น ให้กระทรวงการคลังดำเนินการเพื่อโอนเงินตาม (๑) และให้ธนาคารแห่งประเทศไทย โอนเงินตาม (๒) เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งพันล้านบาทให้แก่ธนาคารภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และเงินส่วนที่เหลือให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทยอยจ่ายจนครบจำนวนทุน ประเดิมตามวรรคหนึ่ง ภายในสองปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

^{๒๓} หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ถึงรัฐมนตรีว่าการทบวงคณะรัฐมนตรี ฝ่ายการเมือง ที่ น.ว. ๒๒๗/๒๕๙๗ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๙๗

^{๒๔} บันทึก เรื่อง สถานภาพของธนาคารกรุงไทย จำกัด ในการเป็น “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วน มาก ที่ นร ๐๖๐๑/๒๙๕ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสรีที่ ๔๘๗/๒๕๓๑)

รัฐบาลเป็นเจ้าของ จึงเป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและอยู่ในขอบเขตความหมายคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

ประเด็นที่สี่ สมาคม มูลนิธิ และหน่วยงานของรัฐ จะมีสิทธิในการขอรับการสนับสนุนสำหรับการลงทุนและดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือไม่ นั้น เห็นว่า หากสมาคมหรือมูลนิธินั้นมีลักษณะที่เป็นองค์กรเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอนุรักษ์พลังงานหรือการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน และมีวัตถุประสงค์ในทางพาณิชย์หรือมุ่งค้าหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว สมาคมหรือมูลนิธินั้น ย่อมอยู่ในความหมายของคำว่า “องค์กรเอกชน” ที่มีสิทธิขอรับการช่วยเหลือ หรืออุดหนุนตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ถ้ามิได้มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น กรณีอาจอยู่ในขอบเขตความหมายของคำว่า “เอกชน” ตามที่ได้วินิจฉัยในประเด็นแรกได้หากเป็นเจ้าของอาคารควบคุมประเภทที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา^{๒๔} ที่มีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีการอนุรักษ์พลังงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานหรือเป็นเจ้าของอาคารที่ไม่มีหน้าที่ต้องจัดให้มีการอนุรักษ์พลังงาน แต่ประสงค์ที่จะจัดให้มีเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือระบบควบคุมการทำงานของตนเองเพื่อทำการอนุรักษ์พลังงานตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง ดังนั้น การวินิจฉัยว่าสมาคม หรือมูลนิธิมีสิทธิขอรับการส่งเสริมหรือช่วยเหลือจากเงินกองทุนตามมาตรา ๒๕ นี้ หรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป

สำหรับหน่วยงานของรัฐนั้น ตามที่ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับขอบเขตของคำว่า “ส่วนราชการ” ไว้ในประเด็นแรกแล้วว่า รวมถึงหน่วยงานอื่นใดของรัฐด้วย หน่วยงานของรัฐจึงอยู่ในขอบเขตความหมายคำว่า “ส่วนราชการ” มีสิทธิขอรับการส่งเสริมหรือช่วยเหลือจากเงินกองทุนนี้ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

ประเด็นที่ห้า มาตรา ๒๕^{๒๖} (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายเหมือนกันหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร นั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวประกอบกับระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขอจัดสรร ขอเงินช่วยเหลือ หรือขอเงินอุดหนุนจากกองทุนแล้ว เห็นว่า มาตรา ๒๕ (๑) กำหนดกรอบวัตถุประสงค์การใช้เงินกองทุนไว้ชัดเจนโดยกำหนดให้ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน เงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนสำหรับการลงทุนและดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงานเฉพาะส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เท่านั้น ส่วนมาตรา ๒๕ (๓) มุ่งหมายที่จะให้ใช้เป็นเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา หรือองค์กรเอกชนในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ใน (ก) ถึง

^{๒๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๒๖} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

(จ) การพิจารณาให้การช่วยเหลือหรือสนับสนุนตามมาตรา ๒๕ จึงเป็นการพิจารณาตามรายโครงการหรือกิจกรรมที่ผู้มีสิทธิขอรับการช่วยเหลือหรืออุดหนุนเสนอ และเมื่อระเบียบคณะกรรมการกองทุนฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ไว้แตกต่างกัน การจัดสรรเงินกองทุนเพื่อช่วยเหลือหรืออุดหนุนตามมาตรา ๒๕ จึงต้องเป็นไปตามที่ระเบียบดังกล่าวกำหนด กรณีจึงไม่อาจนำการอนุรักษ์ที่ต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งอยู่ในกรอบขอรับการสนับสนุนตาม (๑) หรือ (๒) มาขอรับการสนับสนุนตาม (๓) ได้ แม้ว่าการดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานนั้นจะต้องมีการศึกษา การกำหนดนโยบาย และวางแผนพลังงานด้วยก็ตาม เพราะมิฉะนั้นแล้วจะมีการเลียงการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้สำหรับกรณีตาม (๑) หรือ (๒) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการใช้เงินกองทุนที่ชัดเจนอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ดี หากส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจนั้นมีโครงการ หรือกิจกรรมตามมาตรา ๒๕ (๓) (ก) ถึง (จ) ซึ่งมีใช้กรณีการดำเนินการตาม (๑) ก็ย่อมมีสิทธิขอรับการช่วยเหลือหรืออุดหนุนตาม (๓) นี้ได้ ฉะนั้น ในการพิจารณาให้การช่วยเหลือหรืออุดหนุนตามมาตรา ๒๕ จึงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไปว่าเป็นการขอรับการช่วยเหลือหรืออุดหนุนในเรื่องใด ขององค์กรใด เนื่องจาก (๑) และ(๓) นั้นมีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายแตกต่างกัน

อนึ่ง สำหรับรายชื่อหน่วยงานที่ขอให้วินิจฉัยนั้น เมื่อได้วินิจฉัยขอบเขตความหมายของคำว่า “ส่วนราชการ” “รัฐวิสาหกิจ” “สถาบันการศึกษา” “องค์กรเอกชน” และ “เอกชน” แล้ว กรณีจึงเป็นหน้าที่ของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานในฐานะหน่วยงานผู้บังคับใช้พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่จะต้องพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี จึงเห็นว่าเป็นกรณีที่ยังไม่เป็นปัญหาข้อกฎหมายให้ต้องวินิจฉัยในชั้นนี้

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๔๖